

18 בינואר 2018

לכבוד
ח"כ ניסן סלומינסקי
יו"ר ועדת חוקה, חוק ומשפט
הכנסת
ירושלים

לכבוד
ח"כים חברי ועדת חוקה, חוק ומשפט
הכנסת
ירושלים

במייל

שלום רב,

הנדון: **הצעת חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור (תיקון מס' 6 והוראת שעה) – הארכת תוקף**
לקראת הדיון בוועדת חוקה בעניין הצעת החוק שבנדון הקבוע ליום 24.1.2018, אנו פונים אליכם בבקשה
שלא לאשר את הצעת החוק מן הטעמים המפורטים להלן:

השימוש בסמכויות אינו משרת צורך ביטחוני

1. סעיף 6 לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, שאותו מבקשת הצעת החוק שבנדון להאריך בשלוש שנים, נחקק בשנת 2016 לצורך התמודדות עם מצב ביטחוני קשה באמצעות מתן סמכויות חיפוש ללא חשד למניעת פעילות חבלנית עוינת. הצורך הדחוף בסמכויות מרחיקות הלכת שניתנו למשטרה בסעיף 6 הוסבר על רקע פיגועי הדקירה על רקע לאומני שאירעו באותה התקופה ברחבי הארץ בכלל ובירושלים בפרט:

מדובר בחקיקה מהירה.... בבחינת 'עזרה ראשונה' מפאת מצב ביטחוני קשה (ובקריאה הראשונה הודגשו מעשי הטרור בתקופה האחרונה שמחייבים להעצים את המשטרה אל מול האתגרים שהיא חשופה אליהם בעת הזו).¹

2. כך גם הוסברה תכלית החקיקה על ידי נציגת משרד המשפטים בדיון בוועדה: "6ב מדבר על סיטואציה קונקרטיית של חשש מפני אירוע טרור".² הנכונות לאשר סעיף חוק מרחיק לכת כל כך המעניק סמכויות חיפוש ללא חשד למשטרה התבסס אך ורק על תכלית ביטחונית דחופה: "המחוקק מחייב את מפכ"ל המשטרה להוציא נוהל שיבטיח שהחיפוש יגשים את המטרה. כלומר, באמת מניעת פעילות חבלנית עוינת וחיפוש נשק...".³

3. מנתונים שפרסמה המשטרה באשר לשימוש בסמכויות אלה מאז נחקק החוק לפני שנתיים עולה, כי 5-מתוך 6 הפעמים שהסמכויות הופעלו על ידי מפקדי מחוזות הדבר לא נעשה בהקשר ביטחוני כלל אלא במצעדי גאווה שונים ברחבי הארץ.⁴

¹ מסמך הכנה של הייעוץ המשפטי לוועדה, 10.11.2015.

² דברי גב' סיגל קוגוט ממשרד המשפטים בדיון בוועדת חוקה מיום 18.1.2016.

³ דברי גב' סיגל קוגוט ממשרד המשפטים בדיון בוועדת חוקה מיום 13.1.2016.

⁴ מענה המשטרה לבקשת חופש מידע מטעם האגודה לזכויות האזרח, 20.12.17 וכן דיווח משרתת ישראל לוועדת חוקה מיום 20.12.17.

- 3.6.16 מצעד הגאווה בת"א
  - 9.6.17 מצעד הגאווה בת"א
  - 25.6.17-27.6.17 רצועת החוף של העיר ת"א בעיד אל פיטר
  - 17.6.16 מצעד הגאווה באשדוד
  - 22.6.17 מצעד הגאווה בבאר שבע
  - 30.6.17 מצעד הגאווה בחיפה
4. עוד עולה מהנתונים שבשנתיים האחרונות **לא הופעלו הסמכויות כלל במחוז ירושלים**, למרות שחלק ניכר מאירועי הפח"ע התרחשו באזור זה.
5. מבלי להביע עמדה באשר לצורך שבהפעלת סמכות חיפוש ללא חשד ביחס למצעדי הגאווה, אין ספק כי תכלית החקיקה היתה להתמודד עם אירועים ביטחוניים גרידא. הרחבת השימוש בסעיף לאירועים אחרים אינה ראויה והיא פתוח פתח לשימוש בסמכויות קיצוניות אלו באירועים מגוונים אחרים כגון **הפגנות**.
6. **לאור זאת, אין כל בסיס עובדתי לטענה בדבר הצורך הביטחוני הדחוף המחייב מתן סמכויות נוספות למשטרה**.

חובת הדיווח לוועדה לא מולאה כנדרש

7. סעיף 6ב(ה) קובע חובת דיווח מפורטת מדי שנה הכוללת **חמישה מרכיבים**: מספר ומיקום ההכרזות, הטעמים להכרזות, החיפוש שנערכו והשפעת ההכרזות על ביטחון הציבור. סעיף זה נועד להבטיח פיקוח פרלמנטרי אפקטיבי ובחינה של התועלת ואופן השימוש בסמכות. הדיווח שהועבר לוועדה הינו חלקי ביותר ואינו מתייחס למרבית המרכיבים שנקבעו בחוק.
8. סעיף הדיווח הוא סעיף מהותי שנועד להבטיח שהשימוש בסמכויות החדשות שהוענקו למשטרה נעשות באופן מידתי ולתכלית שלשמה ניתנו. בדיווח שנמסר לוועדה **אין כל התייחסות למספר החיפוש שנערכו** (למרות שקיימת חובה למלא דוח על כל חיפוש). כמו כן, הטעמים להכרזות נמסרו באופן כללי ביותר כ"חשש לפח"ע בעת אירועים המוניים תחת כיפת השמיים". מדובר בטעם גורף ביותר שלא ניתן ללמוד ממנו דבר לגבי הטעמים להכרזות הספציפיות שבוצעו ונראה כי הוא נמסר רק כדי לצאת ידי חובה. הסבר זה מצדיק, על פניו, הכרזה על כל אירוע המוני תחת כיפת השמיים כגון הפגנות, הופעות ומרתונים.

היקף האזור המוכרז

9. השימוש בהכרזה על אזור שיש לגביו חשש לפח"ע נעשה אמנם באופן מבוקר וזהיר, אולם מההכרזה שבוצעה בתקופת חג עיד אל פיטר ביוני 2017 עולה החשש כי המשטרה מפרשת באופן נרחב ביותר

את האזור שעליו אפשר להכריז ולבצע בו חיפושים ללא כל חשד. בדיונים בוועדת חוקה הבהירה נציגת משרד המשפטים כי "אנחנו חושבים שישתמשו בזה במשורה ועל **אזורים מאד קטנים**".⁵

10. ההכרזה בתקופת עיד אל פיטר בוצעה למשך שלושה ימים על אזור באורך של **למעלה מ- 30 ק"מ** (רצועת החוף מבת ים ועד הרצליה גבול נתניה) ובנוסף על **הרחובות הראשיים ביפו, אזור הלונה גל, המימדיון וכל אזור הגן הלאומי והספארי ברמת גן**. מדובר באזור גיאוגרפי אדיר שמעמיד עשרות אלפי אנשים בפני בדיקה שרירותית ופגיעה פוטנציאלית בזכויות הפרט שלהם.

11. זאת ועוד, הכרזה זו מחדדת את החשש מפני השימוש בחוק באופן פסול על בסיס פרופיילינג. הכרזה גורפת בחג מוסלמי על כלל המקומות שבהם עשויים ערבים לחגוג את החג כאזור מועד לפח"ע אינה סבירה והיא מתייגת כל מי שנחזה להיות ערבי כאיום.

12. ההנחיות שפרסמה המשטרה "לביצוע חיפוש על גופו של אדם באזור מועד לפעילות חבלנית עוינת" קובעות, כי מפקד המחוז יכריז מקום כמועד לפח"ע כאשר "שוכנע... כי קיים לגבי מקום הנמצא בתחום סמכותו, חשש ממשי כי עלולה להתבצע בו פעילות חבלנית עוינת". ההכרזה שבוצעה בעיד אל פיטר על מקומות הבילוי של ערבים באופן גורף אינה עומדת במבחני הסבירות והמידתיות.

אי עמידה בחובת הפרסום

13. סעיף 6ב(ג) מחייב הודעה לציבור העוברים במקום המוכרז על קיומה של סמכות החיפוש. מבדיקה שביצענו בקרב משתתפים במצעדי הגאווה השונים וכן מבדיקה בתקשורת ובאתר המשטרה לא מצאנו כל עדות לפרסום שבוצע.

14. במיוחד לא ברור כיצד עמדה המשטרה בחובת הפרסום לגבי ההכרזה ביוני 2017 על כלל שטח חוף הים של מחוז תל אביב ומקומות רבים נוספים כאזור מוכרז. האם המשטרה פרסמה בתקשורת או הציבה שלטים המתריעים כי כלל שטח חוף הים של תל אביב הוא אזור מוכרז וכל מי שעובר שם כפוף לחיפוש ללא חשד?

לאור כל האמור לעיל, אנו קוראים לכם שלא לאשר את הצעת החוק שבנדון.

בברכה,

אן סוצ'יו, עו"ד

---

⁵ דיון בוועדת חוקה מיום 13.1.16.